

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמאי ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומוזני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין וז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המושדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת.
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקו"י גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ ישר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמוהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו ממורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
ישר בעולם העליון

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ ישר

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה ומליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

מלליצי יוד שר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

התורה נקנית בארבעים ושמונה דברים. (פ"ו אבות). יש לדקדק דבעשרים וארבעה דברים המנויים בתחילה, שנה את כולם בבי"ת: בתלמוד בשמיעת האוזן וכו', ולאחר מכן נקט את רובם בה"א הידיעה: המכיר את מקומו השמח בחלקו וכו'. ויש לבאר הטעם, משום שהכ"ד הראשונים הם דברים שצריכים מעשה וטורח גדול והמשך זמן רב עד שישתלם בהם, שהרי צריך ללמוד תמיד, ולא די ללמוד פעם אחת או יום אחד או שבת אחת. וכן שמיעת האוזן לא די לשמוע פעם אחת, אלא צריך בכל יום ובכל עת לשמוע מחדש, וכן כולם. לכן כשהאדם מתחיל איזה פעם ללמוד לשמוע, עדיין אינו דבר שלם וראוי לקנות את התורה בו, ואינו נקרא לימוד ושמיעה, רק התחלת לימוד ושמיעת האוזן, ויש הפרש גדול ביניהם בין בכמות ובין באיכות, שמי שלמד הרבה, משיג יותר בלימודו ממה שמשיג מי שמתחיל ללמוד, שבלמוד הראשון אי אפשר להשיג מה שמשיג בלימוד האחרון.
אמנם הכ"ד האחרונים שהוזכרו במשנה, אינם צריכים טורח והמשך זמן לקנותם, אלא כשיחשוב בלבו להיות מכיר את מקומו ולהיות שמח בחלקו ולעשות סייג לדבריו, סגי בהכי, ואין צריך לטרוח לקנותם, אלא לקיימם כשיבוא זמנם הצריך להם בלבד, ואין שום הפרש במעשה בין מי שמכיר את מקומו פעם אחת למי שמכיר את מקומו אלף פעמים, אלא שזה עשה הרבה וזה עשה מעט, אך אותו המעט הרי הוא שלם מצד עצמו, אלא שהוא מעט הכמות אך לא מעט האיכות. ולפיכך רק בכ"ד האחרונים כתבם בה"א הידיעה, כי הם נעשים בשלימות אף כשמקיימים אותם רק פעם אחת, משא"כ בכ"ד הראשונים לא מגיעים לשלימות רק אחרי טירחה מרובה.

הופיע ויצא לאור

ערוך לנר - ברכת הבית על מסכת כריתות

מהדורה מפורסמת בתכלית ההידור והיופי
עם הגהות והערות ואילפי תיקונים

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
ליתר פרטים: 718.854.9897

ויצטרך לחלל שבת. דבעל המאור כתב שם
דאסור למולו בשבת, אבל הרמב"ן שם כתב
דמות.

וכתב האבני נזר (או"ח סימן תכ"ח) דיש
לתלות במחלוקת זו השאלה אם מותר
לאכול פרי חדש בשבת שבין המצרים אע"ג
שיצטרך לברך ברכת שהחיינו. דהנה בספר
חסידים (סימן תת"מ) כתב דיש שמברכים
שהחיינו כשנזדמן להם בשבתות שבין
המצרים. וכ"כ הלבוש (סי' תקנ"א סעיף י"ז)
לברך בשבת, שהרי מעלה על שלחנו
כסעודת שלמה בשעתו. אך המג"א (ס"ק
מ"ב) כתב שאין הטעם משום אבל, שלא
מצינו אבל אסור לברך שהחיינו, אך הטעם
משום שהוא זמן פורעניות. וכ"כ בשם
האר"י ז"ל שלא לברך גם בשבת.

וכתב האבני נזר, דלפי הסוברים שאין לברך
שהחיינו בשבת, אין צריך למנוע עצמו שלא
יאכל הפרי בשבת בלי שהחיינו.

וז"ל: ונראה לפי עניות דעתי דלהסוברים
שאין לברך שהחיינו בשבת, יאכל בלא
ברכת שהחיינו. שהרי ביבמות (דף צג.)
מבואר בתוס' ורשב"א, דמשום עונג שבת
תורם שלא מן המוקף. ואף דהוא דאורייתא
[לתרום מן המוקף], נדחה זה משום עונג
שבת, ואף שאין זה עיקר סעודת שבת -
דפירות הם, כל שכן שדוחה לברכת זמן

דמדינא רשות הוא אפרי חדש, דזה רק מנהגא. כל שכן שעונג שבת דוחה.
וסיוע מצאתי לדברי ברמ"ע מפאנו (הביאו בברכי יוסף) שהוא פוסק לברך זמן
בשבת בין המצרים, רק בשבת שחל בו ת"ב אוכל בלא ברכת זמן, ע"ש. הרי דאינו
מונע עצמו מלאכול בשבת [שחל בו ת"ב]
בשביל מניעת ברכת זמן, וכמו שכתבתי.

ומה שכתב בפע"ח (סוף שער הברכות) וז"ל:
הנה באותם הימים שבין המצרים פסקו
הפוסקים שאסור לאכול פרי חדש כדי שלא
יצטרך לברך שהחיינו, וכזה ראוי לעשות אפילו
בשבתות וראש חודש, עכ"ל. ומשמע דאף
בשבת לא יאכל. ואפשר [דמייד] בשיש לו
פירות טובים כמותם די צורכו, ואינו מוצא
חשק בנפשו באכילת הפרי חדש יותר מהפירות
אחרים, אבל זולת זה לא יבטל עונג שבת
בשביל ברכת זמן שהוא רק מנהגא, עכ"ל.

ומסיק האבני נזר, דכיון דאין לו לבטל מצות
עונג שבת בשביל ברכת שהחיינו, ומותר לו
לאכול הפרי חדש, שוב יצטרך לברך ברכת
שהחיינו כדי שלא יבטל הברכה.

וז"ל: ואחר שביארנו שבין כך ובין כך יאכל, היה
נראה פשוט דשוב יברך זמן, שהרי פסק הרמ"א
(סי' תקנ"א סעיף י"ז) בפרי שלא ישיגנו לאחר
בין המצרים, יאכל ויברך כדי שלא לבטל
המצוה. וא"כ אם יאכל עכשיו בלא זמן, הא
יבטל ברכת הזמן לגמרי, ושוב מותר לברך
תיכף, עכ"ל.

והנה החת"ס (יו"ד סימן קצ"א) כתב בנוגע
לברך על מנהג, דאמרו בסוכה (דף מד:) דאין
מברכים על דבר שהוא מנהג, אפילו שהוא
מנהג נביאים, כגון נטילת ערבה בשביעי של חג
הסוכות. דזה דוקא במנהג ערבה, כיון שהוא
מנהג של קום ועשה, אבל במנהג של שב ואל
תעשה, מברכין. וז"ל: ודאי מנהגא בשב ואל
תעשה לאסור דבר מה, כגון שלא לעשות
מלאכה בערב פסח, וכו' שני, העובר על זה

לע"נ הרבנית ריזל ב"ר מנחם זאב ז"ל מסקולען י"צ ז'
תמוז

**ואיש אשר יטמא ולא יתחטא ונכרתה הנפש
ההיא מתוך הקהל.** כל הפסוק מיותר לפי
הפשוט, שהרי כבר כתיב לעיל 'כל הנוגע
במת בנפש האדם אשר ימות ולא יתחטא,
את משכן ה' טמא ונכרתה הנפש ההיא
מישראל, כי מי גדה לא זורק עליו, טמא
יהיה עוד טומאתו בו'.

ואפשר לומר שבא להורות לכל יפול לב
האדם איך אפשר שאהרן כהן גדול אם
יטמא בטומאת מת לא יוכשר לבוא במקדש,
ופחות שבפחותים אם לא יטמא יוכל ליכנס
למקדש, אף שאינו חלק אחד מני אלף
לקדושתו של אהרן. ולזה בא הכתוב לומר
אפילו 'איש' שהוא כינוי לחשוב שבחשובים,
לא יאמר וכי אני פחות מזה ההידור והשפל
[הטהור שנכנס למקדש, ואכנס גם אני על
אף טומאתי]. כי אינו כן, כי גם הוא חייב כרת
אם יטמא, ולזה סיים 'והיתה להם לחוקת
עולם', שחוקה היא. וראה 'ומזה מי הנדה
יכבס בגדיו והנוגע במי הנדה יטמא עד
הערב', אף שמטהרת הטמא.

או אפשר שירמוז 'ואיש', על הנאמר
בפרשת בהעלותך 'איש איש כי יהיה טמא
לנפש וגו' ועשה פסח לה' בחודש השני, כי
איש נדחה, ואולי יחשוב לעשות מצוה, כי

יאמר למה אגרע מלהקריב קרבן ה' במועדו, אף שנאמר שידחה לפסח שני, היה
עולה על הדעת שלא יתחייב כרת [אם הקריב פסח ראשון בטומאה]. כי פסח
מצות עשה שיש בה כרת הוא, [וידחה כרת את הכרת]. ולזה אמר 'ונכרתה הנפש

ההיא מתוך הקהל', כי אף שכל הקהל
עושים הפסח, עם כל זאת אחר שנדחה
הוא לסיבת טומאתו, חייב כרת. ולזה אמר
'את מקדש ה' טמא', ולעיל (פסוק י"ג) אמר
'משכן', כי במדבר לא עשו רק פסח אחד,
ועיקר האזהרה הוצרכה לדורות.

עוד יאמר 'ואיש אשר יטמא ולא יתחטא
ונכרתה הנפש ההיא', חסר [כאן בכתוב]
שהוא רק בתנאי שיבוא אל המקדש או
יאלץ קדשים. ואפשר כי (באחד) [בשני]
בניסן נשרפה הפרה כדי שיעשו פסחיהן
בטהרה, וא"כ אם יחדל מלעשות הפסח,
חייב כרת בשביל הפסח, לכן בהחלט 'ואיש
אשר יטמא ולא יתחטא ונכרתה הנפש
ההיא', דאם יעשה פסח ויכנס למשכן חייב
כרת, ואם 'ימנע ג'כ חייב כרת, וא"כ ממה
נפשך' אם לא יתחטא' חייב כרת. כיון
שיוכל לטהר עצמו ולא עשה פסח.

ליכות מ.ב.ה. להצלה בכ"ע

**בנשפכו קודם המילה, וברכת
שהחיינו בשבת בבין המצרים.** הנה נחלקו
הראשונים (שבת קלד:) אם נשפכו קודם
המילה מים חמין שצריך לאחר המילה,
אם מותר למולו בשבת. דמצד אחד להחם
חמין הוא מכשירי מילה, ומכשירי מילה
אינה דוחה שבת. אבל מצד אחר, לאחר
המילה זה פיקוח נפש אם אין לו חמין,
ופיקוח נפש דוחה שבת. והשאלה הוא אם
מותר להכניס עצמו למצב של פיקוח נפש

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוקט מתוך גליונות
"מליצי יושר"
שיצא לאור עולם מדי שבוע
בשבוע

הג"ר שלום איזון זצ"ל
בעת הספדו בשעת הלוייה
של מרן בעל החזון
יחזקאל, הכריז:
"נצטווית מאת רבינו
לפרסם שהבטיח שימליץ
טוב למי שלמוד בספריו,
וכן למי שיפיק את חידושי
תורתו"
(רבותא אמרין או"ח ח"ב עמ'
רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות
הספרים המובחרות
המפה ראשית: גריינפלד
718.633.8103

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

הספר שמסוגל לרפואה

יצא לאור הספר

מנחה חדשה

שהמחבר הרב"ק מופת הדור
מון רבי ברוך פינחס מסקאלע זי"ע,

כתב בהקדמות

**אקוה לה, מי שיחזיק
ספר זה בביתו, ובפרט מי
שילמוד בו, כי זכות של
חיבת בראשית ברא יגן
עליו שיהיה לו רפואה לכל
אבריו**

יצא לאור ע"י מכון סל אורות,
מחזקות כ"ס נוחה במיוחד
אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים
ליתר פרטים אפשר להתקשר ל
minchachadushe@gmail.com

ישמעאל דס"ל רשות, והא יש בזה ד'לא תחנם'
לא תתן להם חנם. וצ"ל דס"ל לר' ישמעאל
כשיטת רבי מאיר (גיטין יב:) דחוב הוא לעבד
שיוצא לחירות בעבד כהן שמפסידו בתרומה,
ובעבד ישראל שמפסידו שפחה, ע"ש. וא"כ
ליכא בזה משום 'לא תחנם' מתנת חנם, דאע"ג
דעכשיו נראה כמרחם עליו, הא כונתו וסופו
אדרבא להפסידו כדי שלא יאכל תרומה ולא
ישא שפחה. ובכהאי גוונא שרי לעבור אלא
ד'לא תחנם' ולחננו, שהרי ע"י חינון זה יהיה
להיפך שיהיה בלתי מחונן.

והוא ממש כמוחק על מנת לתקן דהכא דשרי,
דאע"ג דעכשיו מוחק הוא ונמצא מאבד ה' מ"מ
כיון שעיקרו אדרבא הוא שלא יהיה ה' מאובד,
לפי שעכשיו נפלה עליו טיפת דיו, וע"י
המחיקה והתיקון יבוא ה' מתוקן היטב ובלתי
מאובד שרי. הכי נמי מה דכותיה אע"ג דבשעה
שמשחררו הרי נותן לו מתנת חנם לפטרו
מהשעבוד, מ"מ כיון שעיקרו אדרבא שלא לחננו, שהרי חוב לעבד שיוצא לחירות,
שרי בכהאי גוונא לחננו וכו', ולהכי ס"ל לר' ישמעאל ד'לעולם בהם תעבודו' רשות.
אך יש להבין לפי זה טעמיה דר' עקיבא דס"ל דאסור לשחרר עבדו, והיינו משום
'לא תחנם' כמו שכתב הר"ן, והא הכא לא שייך 'לא תחנם' לא תתן להם מתנת חנם,
דהא הכא אין זו מתנה דהא חוב הוא לעבד. [ודוחק לומר דר' עקיבא ס"ל כחכמים
דר' מאיר דזכות הוא לעבד]. וצריך לומר דר' עקיבא ס"ל דאפי' בכהאי גוונא אסור,
אע"ג דסופו שיאסר עיד"ז בשפחה ובתרומה ולא יהיה מחונן, מ"מ כיון שעכשיו
מיהת מחננו במה שפטרו משעבוד אסור ועובר ב'לא תחנם'. ודכותיה נמי הכא
במוחק על מנת לתקן דאסור דאע"ג דסופו שיתקן ה' עיד"ז המחיקה, מ"מ עכשיו
אסור למחוק ולעבור על 'לא תעשון כן'.

ולפי זה אתי שפיר דהתם במסכת סופרים ר' ישמעאל קאמר לה דשרי למוחקו על
מנת לתקן, ולטעמיה אזיל דס"ל ד'לעולם בהם תעבודו' רשות, ומותר לשחרר עבדו
אע"ג דעובר על 'לא תחנם' משום דסופו לחוב
לו. הכי נמי ס"ל הכא דמוחק על מנת לתקן
שרי, אע"ג דעכשיו עובר על 'לא תעשון כן',
סופו לתקן ושרי וכו'.

אכן לדידן דקיי"ל כר' עקיבא דמשחרר עבדו
עובר בעשה ועובר על 'לא תחנם' אע"ג דסופו
לחוב לו, עכשיו מיהא עובר על 'לא תחנם',
הכי נמי דכותיה אע"ג דסופו לתקן אסור,
דעכשיו מיהא בשעת מחיקה עובר על 'לא
תעשון כן', כן נ"ל, וא"ש.

ובזה אמרתי פלפלת כל שהוא, דבשבת (דף
צו:) אמרו: ת"ר מקושש זה צלפחד וכו' דברי
ר' עקיבא, א"ל ר' יהודה בן בתירא: עקיבא, בין
כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין, אם
כדברך התורה כיסתו ואתה מגלה אותו, ואם
לאו אתה מוציא לעז על אותו צדיק, ע"כ.
וכבר נמצא בכל ספרי פלפולים בגמרא זו
לבאר דקדוק הלשון 'עקיבא בין כך' וכו'.

ואמרתי אני על פי הנ"ל לבאר זה בדרך פשוט
וקצר, דנודע דברי רז"ל מקושש לשם שמים
נתכוין שלא יחלל שבת כל העם, כי יפול פחדו
עליהם בראותם זה יוצא ליסקל על שחילל
שבת, (וזה מדרש הובא בתוס' ב"ב קיט: ד"ה
אפי'). ולפי זה איך אמר ריב"ב 'אם לאו אתה
מוציא לעז על אותו צדיק', אדרבא, מוציא
שבח על אותו צדיק שהרי לשם שמים נתכוין.
על זה דקדק ואומר 'עקיבא', דלשיטתך
דסבירא לך דאסור לשחרר עבדו משום 'לא
תחנם', אע"ג דסופו שעיד"ז לא יהיה מחונן
שהרי חוב הוא לו, מ"מ עכשיו מעשיו לעבור
על 'לא תחנם' ואסור. הכי נמי דכותיה

וקם ועשה מה שנאסר במנהגא, הרי זה עובר
על 'לאו דדברי קבלה' אל תטוש תורת אמן,
וכן במקום שנהגו להפריש חלה מארוזא, והם
נהגו לאסור העיסה ולעשותו טבל טבול
לחלה, האוכלו בטבלו עובר על 'לא תטוש
תורת אמן', א"כ ממילא המפריש חלה מארוזא
מקיים מצות אל תטוש, ומברך 'וציונו' בלי
פקפוק. וכן נמי יו"ט שני שהעושה בו מלאכה
מנדין אותו משום שעובר על 'לא תטוש', א"כ
ממילא מחויב מדין גמור גם בכל העשין
התלויין בו להדליק נר ולאכול מצה ומרור,
ושייך 'וציונו', וכל זה בל"ת. אבל בקיום עשה
כגון מנהג נביאים דערבה, אי שב ולא עשה
ולא חביט ערבה, אפשר דלא מיקרי עברין
ואין מנדין אותו, ולא נאמר על זה 'אל תטוש
תורת אמן', משו"ה המקיימו אינו מברך
'וציונו', דהיכן ציונו, עכ"ל.

ולפ"ז ביאר האבני נזר מה שכתב בפע"ח שם,
וז"ל: פעם אחת היו באים גדולי הדור לסעוד אצלי על שלחני והפצירו בי לאכול
פרי חדש בבין המצרים, ואכלתי בלא ברכת שהחינו, עכ"ל. דלכאורה מדוע ביטל
המנהג לברך שהחינו, ולא ביטל המנהג שלא יברך בבין המצרים.
וכתב האבני נזר, דלפי החת"ס הנ"ל מובן, וז"ל: ונראה לי דהנה בגוף הטעם
שבשביל כבוד הגדולים ביטל רבי חיים ויטאל המנהג לברך זמן, ולא ביטל המנהג
שלא יברך בין המצרים. נראה לי דהיינו טעמא לפי מה שכתב החת"ס בהא דחביט
חביט ולא בריך (סוכה מד:), דהיינו דוקא במנהג של קום ועשה. אבל מה שנהגו
שלא לעשות, חיוב גמור הוא משום אל תטוש תורת אמן. ועל כן מברכין על
טבילה מדם טוהר, מאחר דהמנהג שלא לבעול על דם טוהר, ע"ש. ולכן אם יברך
זמן, והמנהג שלא לברך בין המצרים הוא איסור גמור משום 'אל תטוש', משא"כ
אם לא יברך, הוא רק ביטול המנהג דקום ועשה לברך על פרי חדתא, ומנהג גרידא
דחה מפני כבוד הגדולים, עכ"ל. [המשך בשבוע
הבא].

לזכות שב.ש.ה. לזוה"ג בקרב ובניקל

למחוק את שם ה' ע"מ לתקן. כתב הרמב"ם (פ"ו
יסוה"ת ה"א), וז"ל: כל המאבד שם מן השמות
הקדושים הטהורים שנקרא בהם הקב"ה לוקה
מן התורה, שהרי הוא אומר בעבודה זרה
'ואבדתם את שמם מן המקום ההוא לא תעשון
כן לה' אלקיכם', עכ"ל. ובהגהות מיימוני כתב:
אבל דיו שנטפה על גב הכתב מותר למוחקו,
שלא היה כונתו אלא לתקן עכ"ל. ועיי' בטור
(יו"ד סימן רע"ו ובב"י ובאחרונים) דזו מחלוקת
הפוסקים וכו'.

ובאמת כדברי הגהת מיימוני כתוב במס'
סופרים כמו שהביא הר"י אסכנדרני שם,
דתניא: המוחק אות אחד מן ה' עובר בל"ת, אמר
ר' ישמעאל לכך נאמר 'ואבדתם את שמם לא
תעשון כן' וכו', אבל אם נשפכה דיו על ה' מותר
למוחקו, שלא היתה כונתו אלא לתקן ע"כ.
מבואר כהגהת מיימוני דמוחק על מנת לתקן
שרי.

ולפי ענ"ד היה נראה דלכאורה מוכח דמוחק על
מנת לתקן שרי, דהנה בסוטה (דף ג.) פליגי ר'
ישמעאל ור' עקיבא ב'לעולם בהם תעבודו', ר'
עקיבא אומר חובה, ר' ישמעאל אומר רשות.
והנה הר"ן (פרק השולח) הביא בשם יש
מפרשים טעמא דאסור לשחרר עבדו ועובר
בעשה, היינו משום דאסור לחננו ולרחם
עליהם וליתן להם מתנת חנם, כענין שאמרו
בעכו"ם 'לא תחנם', ע"כ. ויש להבין טעמא דר'

חדש מבית מכון מורשת הגר"ח

כרך
חדש

moresheshagrach@gmail.com • המצה ראשית בארץ: סמרייטי - ניעלי - בחז"ל: עם הספר - לעניין

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

**אריינברענגען ידאט חטא אין אייערע קינד
דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.**

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

[illegible]

הוא אויב דעם מקובלדיגע אופן פון מכן דורות ישרים זעהן זיין עס ווערט מקוים די טרעף פון אירעה אופן האר: **יבער הלב** (אנצייגן זיין הארץ צו אידישקייט), שיתפך לבו לשמים לטובה (ס'וועט זיך אנטזענען, ווערן מלאים - וועסט זעהן וואונדער). מ'קען עס געבען פון מעשר.

פאר פרטים רופע-טקסט מכון דורות ישרים
prosyesharim@gmail.com 917-635-3883

**צופרידענע
עלטערען פון
מכון דורות
ישרים זאגן:**

מיין קינד איז
געווארען א
אנדערע
מענטש. ער לערענט
מוסר, ער וויל
ענדיגען א מחכתא

ממין זוהן בעהט
מיר "וועק מיר
אויף 5 מינוט
פאר סוף זמן קריאת
שמע

ממין יצחק האט
ארויפגעלייגט א
פילטער

איך האב נישט
געהאט קיין
מנוחה פארדעם,
נישט וויסענדיג וואס
מיין בחור טוהט

כ'האב
אנגעהויבען זעהן
הצלחה מיט
מיינע קינדער נאכען
מנדב זיין פאר מיין
חבר'ס קינד

אל האהל והיינו עוה"ז יטמא, וטומאה הוא מחמת ההפסד והפירוד, ועל כן גם משה רבינו בכלל.

לזכות ח.ל.ב.י. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

זאת חוקת התורה. לבאר הסמיכות מסוף פרשת קרח דמסיים 'זאת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו', עי' בבעל הטורים שכתב וז"ל: 'לא תחללו', וסמיק ליה 'חוקת התורה', שת"ח שחוטא הוא חלול ה', עכ"ל. והעיקר שלא יחללו בבחינת משניא ה', כמו שאמרו (שבת קיד.) ת"ח שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה. כי אם לקדש שמו עם התורה, לקיים בו 'ישראל אשר כן אתפאר'.

ונראה לי דאמרו (נדרים סב): ומה בלשצר שנסתמש בכלי קודש שנעשו חול שנאמר ובאו בה פריצים וחללוהו וכל נעקר מן העולם, המשתמש בכתרה של תורה על אחת כמה וכמה, ע"ש. והיינו שלא ילמד על מנת שיקרא רב, ובשביל קידום לחפור בה. וזה סמיכות הכתובים, בדקדשים כתבת כל ש'לא תחללו', 'זאת חוקת התורה' ג"כ מק"ו מכלי קודש.

רין (צט: המזהב ת"ח דינו כאפיקורס, ואין תרופה
'את קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו, זאת
ומדיה ג"כ באופן זה.
ו (יומא עב:) כי ח"ו שלא יעשו כאלו שהם מבטלים
לא כהלכה, וכעין דרשות של דופי, כי אם תכלית
טמאים, והמאור שבה מחזיר למוטב. לכן הזהיר
דושה כתורה, 'לא תחללו', כי אם 'זאת חוקת התורה
פרה אדומה לטהר את בני ישראל.

לע"נ הר"ר שלמה ב"ר יעקב עקיבא שרייבר זצ"ל יא"צ ט' תמוז

איסור דרבנן איסור חפצא או איסור גברא. כתב הגר"י ענגיל (אתוון דאורייתא כלל י'), וז"ל: האריכו האחרונים בספריהם בחידוש סברא דכל איסורים דרבנן אך

איסורי גברא המה, לא איסורי חפצא, ודבריהם מפורסמים. ועיין ברמב"ם (ה' מעשר שני פ"ב ה"ב וה"ג) שכתב, וז"ל: פירות מעשר שני שנטמאו בירושלים ופדאן, אם נטמאו בוולד הטומאה, אסור להוציאן אלא יאכלו בפנים, מפני שולד הטומאה מדבריהם. ואם נטמאו באב הטומאה או שנטמאו בחוץ ואפי' בולד הטומאה אע"פ שנכנסו לירושלים, הרי אלו נפדין ונאכלין בכל מקום. במה דברים אמורים כשהכניסן על מנת שלא תתפשם המחיצות, אבל אם לא התנה הואיל וכנס והרי הוא טהור מה"ה, שאין ולד טומא שני מן התורה, וכבר קלטוהו מחיצות ואינו יוצא עכ"ל

ולכאורה הדברים מחוסרים טעם, דמנ"א אי מהני טומאה דרבנן לשלא יקלטו המחיצות, לא ליבעי תנאי כלל, ואי לא מהני, א"כ גם תנאי ראוי שלא יועיל, כמו שאינו מועיל תנאי בטהור גמור. אולם לדעת האחרונים דכל דרבנן הוא אך אגברא, לא אחפצא, ניאח, דשפיר בעי תנאי בדרבנן, כיון שהמעשר בעצמותו היתר, ויש למחיצות מה לקלוט, ועק"ז התנאי שהאדם מתנה שפיר מועיל כיון שהאדם יש לו מניעה אמיתית מדינא מלאכלו, כיון שעליו מוטל האיסור דרבנן. משא"כ בטומאה דאורייתא שהמעשר בעצמותו אסור, על כן לא בעי תנאי כלל, דבלא"ה אין למחיצות מה לקלוט כלל, כיון שהמעשר בעצמותו אסור. ובטהור גמור לא מהני תנאי של האדם, דכיון דאין לו מניעה מן הדין מלאכול, א"כ הוי ליה מתנה על

חדש מבית מכון מליצי יושר

הגדרות אבני נזר – על ענייני מילה

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilvonmy@gmail.com 732.510.0560

במקושש אע"ג דסופו ע"י חילול שבת יהיה לתועלת אדרבא שלא יחולל שבת, ונמצא הרי הוא מקלקל ומחלל שבת על מנת לתקן שלא יחולל, מ"מ עכשיו מיהת עובר הוא ומחלל שבת ואסור. ואז"ל לשיטתך עשה מקושש עבירה, ובין כך ובין כך אתה תחיד ליתן הדין, שאם לאו אתה מוציא לעז על אותו צדיק, ודו"ק. (אוצר המלך סיוה"ת פ"ו ה"א).

לזכות ח.ב.י.י. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

זאת התורה אדם כי ימות באהל כל הבא אל האהל וכל אשר באהל יטמא שבעת ימים. אִתָּא בספרי: אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, למה מת אדם הראשון, אמר להם מפני שלא עשה פקודי, והרי משה עשה פקודיך, אמר לו גזירה היא מלפני, שזה כל אדם, שנאמר 'זאת התורה אדם כי ימות באהל'. ונראה לבאר, דהנה חקרו גדולי חקרי לב אם המיתה נגזרה בחטא אדם הראשון, ואם לא חטא

היה חי חיים נצחיים. או אפילו בלא חטאו היה מיתה בעולם, רק נענש שמת מיתה מקרית קודם זמנו, ועי' בזה בעשרה מאמרות (מח"ד ח"ב פ"ה) כי אדם הראשון היה עתיד להגיע בגוף ונפש אל העדן, רק אחר החטא היתה בו הגויעה, ע"ש באריכות, וכ"כ העקרים (מאמר ד' פמ"א) כי קודם שאכל מעץ הדעת היה הכח הטבעי אשר בו מספיק לעשות תמורה מה שניתן ממנו בשוה, ולא היתה התכה גוברת על תמורת המזון הבא אל הגוף מבחוץ, והיה אפשר לפ"ז שיתקיים הגוף תמיד על זה הדרך, ואחר שאכל מעץ הדעת, היתה ההתכה גוברת על התמורה, כמו שהוא היום, והיה בהכרח שימות ע"ש.

אמנם הרמב"ן ורבינו בחיי עה"פ 'ביום אכלך', כתבו דגם בלא חטא עץ הדעת היה אדם מת מיתה טבעית, לפי שכל מורכב סופו שיפרד וימות מיתה טבעית, כי ענין מוכרח הוא בדרך הטבע לשוב כל מורכב לשורשו ולעיקרו, רק ע"י חטא ימות בחטאו מיתה מקרית קודם זמנו כדין מחוייב מיתה בידי שמים, עכ"ד. וכ"כ הרמב"ם (פ"ד מהלכות יסודי התורה ה"ג), וז"ל: וכל המחובר מד' יסודות הוא נפרד בסוף, וכל שנתחבר מהם אי אפשר שלא להפרד, ולמה נאמר לאדם 'ואל עפר תשוב', לפי שרוב בנינו מזו העפר. עכ"ל.

והבעל עקידה (פרשת ברכה) כתב, כי לא היה חסרון במשה שלא היה בבחינה כמו אליהו וחנוך שלא מתו מיתה גופנית, כי אדרבה גדול כוחו שביום מיתתו נעשה הפרדה היותר שלמה בין גופו לנפשו הרוחנית, ולא כן באלוהו שהיה צריך לבוא רכבי אש להפריד הקישור ולעשות פירוד בין הדבקים. ע"ש מה שכתב בזה.

ובזה יבואר דברי הספרי: 'אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה למה מת אדם הראשון'. אם בשביל שחטא, אבל בלא זה היה חי לעולם, או בדרך הטבע, כי כל מורכב סופו להפרד. א"ל 'מפני שלא עשה פיקודי', אבל אם היה שומר היה חי וקיים לעולם, דתחילת בריאתו היתה לחיות לנצח. שאלו 'והלא משה שמר פיקודי ה' ולמה מת', והשיב הקב"ה 'גזירה היא מלפני, שזה כל אדם', כי לאחר מיתת אדם הראשון כל אחד מת בעטיו של נחש. וכפי שפירש האר"י הק' בהספד על הרמ"ק הפסוק 'וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת ותלית אותו על עץ, ד'חטא' הוא מלשון חסרון, והיינו 'כי יהיה באיש חטא משפט מות', שיהיה נחסר מאיש זה משפט מות שהוא צדיק גמור, ואעפ"י 'והומת', ותלית אותו על עץ, שמת בחטא עץ הדעת, עכ"ל.

וזה שהסמיך הספרי הפסוק 'זאת התורה אדם כי ימות באהל' שנאמר בפרשה זו של זאת חקת התורה, ובתרגום דא גזירת אור"תא, שכל הבא

הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו
'מגן יהיה לכל ההוגים בו'

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבשל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאוד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, צדקת הצדיק - לובלין, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

קח לך סניגור

הגאון האדיר שר התורה רבי יוסף ב"ר אפרים פישל ראזין זצ"ל בעל הצפנת פענח

מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר
'הגדרות צפנת פענח על התורה'
מי שרוצה להנציח שמו בהספר יתקשר למערכת
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר
חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על טסכת חלה
במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

אפשר להשיג הספר בתנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית: עם הספר - ר' בנימין לעווין
ודרך יצחק מיטניק שלי"א 347-322-0000

שחרור זה לעבד, הרי זה כאילו עשאו שליח שיזכה בו עבור העבד. אבל אם לא עשאו שליח אי אפשר לתפוס חוב במקום שחב לאחרני.

והנה אמרו בגיטין (דף כד.) דאם הבעל נתן גט לאשתו ואמר לה: הוי שליח להולכה עד שתגיעי לשם, וכאשר תגיעי לשם, הוי את בעצמך שליח לקבלה שלך, וקבלי את גיטך מידך, דלא מהני, משום 'שלא חזרה שליחות אצל הבעל', ד'שליח' הוא רק כאשר הוא נשלח מזה לזה, והוא ראוי לחזור למשלחו ולומר לו: 'עשיתי את שליחותך'. וכאן האשה אינה יכולה לחזור לבעלה המשלח ולומר כן, כי מיד עם תום שליחותה, היא הופכת לשליח לקבלה, ונעשית בעל המעשה עצמו, ונתבטלה השליחות טרם שתחזור למשלח, ובכגון זה לא נאמרה תורת שליחות.

ולאור זה הקשה החזון יחזקאל (גיטין יא.): וז"ל: צ"ע דברי רב הונא שאמר 'שמע מינה מחכמים דהתופס לבעל חוב קנה', דהא השתא שסלקא אדעתין שכל האומר 'תנו', אינו כאומר 'זכו', הרי לא נתן לו האדון את הגט שחרור שישתחרר העבד בקבלה זו, אך מסר לו הגט שחרור ועשאו שלוחו שיהיה תחתיו לשחרר את עבדו, וא"כ האיך הוא זוכה השטר שחרור להעבד ונעשה שליח לקבלה, הלא קיימא לן ששליח להולכה אינו נעשה שליח לקבלה משום דלא חזרה שליחות אצל המשלח, עכ"ל.

והנה הריטב"א (גיטין כד.) כתב, וז"ל: והא לא חזרה שליחות אצל הבעל. כלומר דגט זה לא בא ליד אשה זו משליחותיה של בעל, דהיא נעשית שלוחו עד דמטיא להתם, ובשעת כניסתה שם נפסק שליחותה דהולכה, ונמצא כשהיא מקבלת הגט מעצמה אין כאן שליח, דכבר כלתה שליחות הבעל, והו"ל כ'טלי גיטך מעל גבי קרקע', כך פירש רבינו נר"ו בשם מקצת הגאונים, ונכון הוא, עכ"ל.

וכתב החזון יחזקאל, וז"ל: לפי הריטב"א דהא שאינה מגורשת אם לא חזרה שליחות אצל הבעל, היינו משום דהוה כ'טלי גיטך מעל גבי קרקע', יש לומר דשאני הכא בגט שחרור, שהרי יש אומרים שבשטר שחרור מהני 'טלי גיטך מעל גבי קרקע' (עי' אבני מלואים סימן קל"ט סעיף י"ח), ולא איכפת לן אם לא חזרה שליחות אצל האדון. אך הריטב"א בקידושין (דף כג:) דעתו כנראה שבשטר שחרור נמי לא מהני טלי גיטך מעל גבי קרקע, עכ"ל.

אבל שוב כתב החזון יחזקאל, דגם אי נימא שליכא חסרון של 'טלי גיטך מעל גבי קרקע' בשטר שחרור, מ"מ בעינן שם 'חזרה שליחות אצל האדון', דבלא"ה ליכא 'משחרר', דהרי האדון אינו המשחרר, שהרי מינה שליח תחתיו שהוא

מה שכתב בתורה, משא"כ בטומאה דרבנן דהמעשר בעצמותו מותר, ויש למחיצות מה לקלוט, על כן שפיר בעי תנאי, ועכ"ז שפיר מועיל תנאי כיון שעל האדם מוטל האיסור דרבנן, וא"כ התנאי שלו הוא כפי הדין ושפיר מהני, ודו"ק.

לע"נ הג"ר משה דוד ב"ר אליעזר יעקב זצ"ל יא"צ ו' תמוז ארבעה שצריכין להודות. (א) ב'הולכי מדרבות', כתיב בהם 'ויצעקו', ומסיים 'ממצוקותיהם יצילם', לפי שהצעה יפה להם אפילו בדרך הטבע, שמא ישמע מי שיועד הדרך ויראה להם, והצלה שלהם אינו תלוי בפעולה, אלא בגילוי הדרך ניצולים.

(ב) ב'יושבי בבית אסורים' כתיב 'ויצעקו', דהוא אונאת הלב, כדכתיב 'ויאנחו בני ישראל ויצעקו', דלמי יצעקו, דהסוהרים יודעים מצרתם ועל זה נפקדו שלא ירחמו עליהם, ומסיים 'וממצוקותיהם יושעים', דצריכים ישועה ונסים לשבור הבריחי ברזל ולשחררם משם.

(ג) ב'חולה' כתיב בו ג"כ אותו נוסח של 'יושבי בבית אסורים', דלמי יצעק, מי יוכל לרפאותו, וכן הרפואה תלויה בפעולת רפואות שונות הבאים ממרחקים, וצריך ישועה להם.

(ד) ב'יורדי הים' כתיב 'ויצעקו', שמא יש ספינות קרובים שאנשיהם יכולים להוציאם מאותו שטח הסערה, או שיעמד וישתק הרוח סערה, לכך הצעה יפה להם.

הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד. יפורש על פי מאמר החכם דנסינן העושר גדול מנסינן העוני, וזהו שאמר 'הון ועושר בביתו', ואעפ"כ 'וצדקתו עומדת' מחזיק בדרך הצדק, זהו 'לעד', שהוא צדיק באמת שעמד בנסינן העושר.

לע"נ מלכה גשטעטנר ב"ר שלמה הי"ד יא"צ ו' תמוז חזרה שליחות אצל הבעל. איתא בגיטין (דף יא.): האומר תן שטר שחרור זה לעבד, חכמים אומרים, אם רצה האדון לחזור לא יחזור, לפי שזכין לאדם שלא בפניו. ודעת הרי"ף שם, שזוכה לו רק לענין הא דלא מצי רביה למיהדר ביה, אבל עבדא לא נפיק לחירות עד דמטי גיטא לידה, ע"ש. ויש לבאר מדוע לא פירש הרי"ף כפשוטו דהעבד יוצא לחירות אף מקודם דמטי גיטא לידה, כיון דזכין לאדם שלא בפניו.

והנה בגמ' שם אמרו, אמר רב הונא, שמע מינה מחכמים שאומרים שיכול השליח לתפוס השטר עבור העבד, גם לאחר שהאדון חזר בו, ד'תופס לבעל חוב קנה', והיינו שאדם מן השוק התופס מטלטלין מנכסי ראובן לצורך שמעון שהוא בעל חוב של ראובן, בלי שמינוהו שמעון להיות שליח, קנה התופס הנכסים עבור הבעל חוב.

אבל ר' יוחנן אמר דאין זה ראייה, דמשנתנו שאני, דכל האומר 'תנו' לפלוני, הריהו כאומר 'זכו' עבורו דמי, ומכיון שמשנתנו מיירי שאמר האדון 'תן שטר

לע"נ הג"ר דוד ליפשיץ ב"ר יעקב אריה צ"ל י"א ט'
תמוז

מי מריבה. מדרש פליאה: אלמלא מי מריבה לא ניתנה תורה לישראל. וזה תמורה. עוד מובא מדרש פליאה: אלמלא לא הכה משה להסלע לא היה מחלוקת בישראל. וזהו גם פליאה ותמורה. ולענ"ד ליישב ויש להוסיף עוד דבר תמורה דבאמת למה משה הכה את הסלע הא צדיקים הקב"ה אין מביא תקלה על ידם, וא"כ הקב"ה היה יכול להצילו מזה.

ואמרת כי, דראה בגמ' עירובין י"ג ע"ב שלוש שנים נחלקו בית שמאי ובית הלל הללו אומרים הלכה כמותינו והללו אמרו הלכה כמותינו יצאה בת קול ואמרה אלו ואלו דברי אלקים חיים והלכה כבית הלל. והריטב"א שם הקשה בשם רבני צרפת, דהאיך אפשר שיהיו אלו ואלו דברי אלקים חיים וזה אוסר וזה מתיר, ותרצו כי כשעלה משה למרום הראו לו על כל דבר ודבר מ"ט פנים לאיסור ומ"ט פנים להיתר, ושאל להקב"ה על זה, ואמר שיהא זה מסור לחכמי ישראל שבכל דור ודור ויהיה הכרעה כמותם וכו', ע"ש.

ולענ"ד לחדש שבהכרח היה צריך להיות שיהיה מחלוקת בין חכמי ישראל, דהא יש בכל דבר ודבר מ"ט פנים לאיסור ולהיתר, וחכמי ישראל צריכים להכריע, וא"כ היה משה רבינו מוכרח להכות הסלע כדי שיהיה מחלוקת בישראל ולהכריע הלכה בכח המחלוקת לשם שמים. ולפי חידוש דברינו זהו הביאור במדרש פליאה שאלמלא לא הכה משה להסלע לא היה מחלוקת בישראל, וזה היה בהכרח כדי להכריע המ"ט פנים. ולפי"ז מבואר מאד דברי המדרש פליאה שהזכרנו אלמלא מי מריבה לא ניתנה תורה לישראל, דהא בלי מחלוקת היה מוכרח להשאיר המ"ט להיתר והמ"ט לאיסור במקום, ולא היו יודעים איך ההלכה, ועכשיו שיש מחלוקת לשם שמים בין חכמי ישראל, יש בידם להכריע איך

מסתבר יותר להלכה, ולכך משה רבינו היה מוכרח להכות את הסלע, וממילא יש מחלוקת, וכשיש מחלוקת באים להכרעה כפי מה שמסתבר השכל הישר, ואז יש הלכה פסוקה כנלע"ד, והדברים נפלאים.

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבואת ויבורך בברכת

השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר. פירש"י לפי שהשטן והאומות העולם מונין את ישראל לאמור מה טעם למצוה זו, לפיכך כתב בה חקה, גזירה היא מלפני. כבר כתבתי בספרי שערי יראה, מה ששמעתי בזה בישוב תיבת 'לאמר' שהובא בפירש"י, דהוא לכאורה בלתי מובן. דהנה באמת מצינו טעם גם על מצות פרה שבאה לכפר על חטא העגל, וכמו שאמרו רז"ל תבוא אמה ותקנח צואת בנה, ואמנם השטן ואוה"ע שבאים להזכיר חטא העגל, מונין את ישראל 'לאמר', כלומר שיאמרו מאי טעם למצוה זאת, לכן נכתב חקה ותאמר שאין לך רשות להרהר, ולא תהיה לך זאת למזכרת עון. ובהו נתיישב דלכאורה גם בלשון המקרא תיבת 'לאמר' מיותר, ובהנ"ל יובן, כי השי"ת צוה שיאמרו שהוא חקה, כדי שלא יהא פתחון פה לשטן לקטרט ולא יהא לישראל למזכרת עון.

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמותי' 'אלחנן יוסף בן שמואל

וצפורו', להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'

המעלה של חתונה בביהמ"ד. יכול אני לחגוג את חתונתי במקום קדוש בבית המדרש, מקום שם נישאו כבר אלפי תפלות עם אמן יהא שמיה רבא, מקום בו נשפכו אלפי אגלי דמעה של אבות ואמהות למען חייהם ושלומם של צאצאיהם, ונתקיים בהם שם הכתוב 'אשפוך לפניי שיחי צרתי לפניי אגיד', מקום בו הורעדו הרבה לבבות מישראל לשמע התוכחות הנלהבות של דרשות הרבנים והמגידים שנישאו כאן, ולשמע קול השופר והתפלות של הימים הנוראים, וביחוד תפילת כל נדרי בהתקדש ליל יוה"כ כשמתירים נדרים ומתירים להתפלל עם העבריים, אפשר ותחול התרה זו גם עלי ביום הכפורים שלי ביום חופתי להכליל אותי בתוך כלל ישראל, שזכות הכלל תעמוד לי לסוכך עלי ועל כל דורות ולהצילני מכל מכשול ופגע בחיים העתידים לפני, וכאן במקום קדוש זה אהיה מסוגל לצוק את המלט הרוחני ליסוד בנין הדורות שלי, כי איך אפשר להזכיר את שבע הברכות של הנשואים עם שם ההוי"ה הקדוש תחת החופה באולם שבשעה קלה לפני כן עשו דברים שהם היפוך הקדושה, ניגוד האנושיות הצרופה שעל פי רצונו של בורא העולם, כי איך אפשר לומר כאן את הברכה 'יוצר האדם', אם לפני החופה נאמרו ונעשו באולם זה דברים שפוגעים והורסים את כבוד האדם.

דגל מחנה אפרים

להרה"ק רבי משה מחנה אפרים ב"ר יחיאל מיכל זי"ע

בעל 'אהבת ישראל' מו"ז זי"ע היה אומר:

ללמוד ספר 'דגל מחנה אפרים', מסוגל לבנים טובים

זאת חוקת התורה. ותרגמו 'דא גזירת אורייתא'. יש לפרש בזה לפי עניות דעתי בדרך רמז על דרך שאמר התייר הגדול הרב המגיד מו"ה דוב בער זללה"ה עה"פ 'ותגזר אומר ויקם' כי האמירה של הצדיק הוא כורת ומכירת כל הקליפות, 'ותגזר' לשון כריתה, כמו 'לגזר ים סוף לגזרים', 'ויקם' הוא על דרך שאמר הכהן הגדול הרב מו"ה יעקב יוסף הכהן זי"ל 'כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר כנחש, (יומא כב:). וביאר כי הנחש היה לו שתי בחינות, לאחד היה נושך, ולאחד כשהיה מביט בו נתפרא וחי. וכן תלמיד חכם צריך שיהיה לו שתי בחינות אלו, לאחד הוא נושך, ולאחד הוא נטר לשון שמירה מכל דבר רע, ויכול לרפאות ולהחיות למי שהוא נושך.

והוא על דרך שאמרתי עה"פ (דברים כא:). 'ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע, כי בהם בחר ה' לשרתו ולברך בשם ה', והוא 'ותגזר אומר ויקם', היינו נוקם ונוטר, 'ותגזר' בחינת 'נוקם', 'ויקם' הוא בחינת 'נוטר' ששומר ומקיים אותו מנפילתו. וזה יש לומר הרמז במה שתייגם אונקלוס 'זאת חוקת התורה' דא גזירת אורייתא, פירוש הכריתה והמלחמה היא התורה, שע"י התורה נכרתו כל הקליפות בשמים ובארץ, והמשכיל יבין.

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי

חדאד זצ"ל מג'רבה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברך ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון".

עלי באר ענו לה. אפשר לומר לפי מה שאמרו רז"ל דאין התורה מתקיימת אלא במי שהוא עניו. גם נודע ד'באר' הוא כינוי לתורה. וזה שאמר 'עלי' לשון מעלה, ר"ל הרוצה שיזכה למעלת התורה הנקרא 'באר', ישתדל להיות עניו ושפל רוח, והענוה תהיה אמתית מלב ונפש לשם שמים. וזה שאמר 'ענו לה', 'ענו' קרוי ביה 'עניו' בקמץ תחת הנו"ן, 'לה' היינו לשמה, על דרך מה שאמרו רז"ל עה"פ 'וכתב לה' לשמה. עוד יש לומר לפי מה שאמרו 'כל שעוסק בתורה הרי זה מתעלה', וזה שאמר 'עלי באר', הכוונה שהתורה הנקרא 'באר' גורמת עילוי לאדם. גם 'באר ענו לה' ר"ת 'בעל', לרמז שהעוסק בתורה ומחדש בה חידושים נקרא 'בעלה של תורה'.

יהיה המשחרר במקומו. וגם השליח להולכה אינו משחרר, שהרי פסקה שליחותו קודם שזוכה להעבד.

וז"ל: באמת כד נדייק היטב בדברי הריטב"א, יבואר לן שבנידון שטר שחרור דמירי שם, בעינן חזרה שליחות אצל האדון אפילו אם נימא ש'טלי גיטך מעל גבי קרקע' מהני בגט שחרור. דהרי הא שכתב הריטב"א 'דהיא נעשית שליח עד דמטיא להתם, ובשעת כניסתה שם נפסקת שליחותיה', אין כוונתו שכן היה אופן המינוי שתהיה שלוחו להולכה רק עד דמטיא להתם. דאם זה כוונתו, א"כ לוקמיה הגמ' שעשאו שליח להולכה גם כי מטיא להתם, וגם בשעה שתהיה נעשית שליח לקבלה, ולמה ליה ליהדר שם בגמרא אחרי אוקימתא אחרת. אלא על כרחך כוונת דבריו 'ובשעת כניסתה שם נפסקה שליחותיה', היינו משום

שבכניסתה הרי היא נעשית שליח לקבלה, ואין שליח להולכה שהוא במקום הבעל יכול להיות בעת ובעונה אחת גם שליח לקבלה, כמו שהבעל עצמו אינו יכול לקבל הגט בשביל אשתו, לפיכך קודם שהיא נעשית שליח לקבלה, פוסקת מלהיות שלוחו של הבעל, נמצא היא מקבלת גיטה לא מיד בעלה ולא מיד שלוחו, והוי כטלי גיטך מעל גבי קרקע ואינה מגורשת.

אך כי בעינינו האי טעמא משום דהוה כ'טלי גיטך מעל גבי קרקע', היינו דוקא באופן כזה דאמר לה 'הוי שליח להולכה עד דמטיא התם, וכי מטיא התם הוי שליח לקבלה וקבלי את גיטך', שבעיקר מעשה הגירושין יש כאן מגרש היינו הבעל עצמו, שהוא נתן לה הגט שתתגרש בו כי מטיא התם ותהיה שליח לקבלה, [דומיא שנותן גט לאשתו שתתגרש בו אחר שלשים], שהרי לא עשאה שליח לגירושין במקומו (ע"ש בתוס'), אלא עשאה שליח להולכה עד דמטיא התם, כדי שתהא נאמנת בקיום הגט באמירתה 'בפני נכתב ובפני נחתם'. ולהכי כתב הריטב"א שבכהאי גוונא אינה מגורשת, לא משום שאין

כאן מגרש, אלא משום שקודם שהיא נעשית שליח לקבלה, פסקה להיות שלוחו של הבעל, ונמצא שהיא מקבלת גיטה לא מיד בעלה ולא מיד שלוחו, והוה 'טלי גיטך מעל גבי קרקע'.

אבל באומר 'תן שטר שחרור זה לעבד', הלא השתא דלא סבירא לן 'האומר תנו כאומר זכו דמי', הרי עשאו שליח להולכה שיהיה הוא המשחרר במקום אדון, וכיון שנקטינן שאין שליח להולכה שהוא במקום האדון יכול להיות בעת ובעונה גם לשליח לקבלה, על כן קודם שנעשה שליח העבד לקבלה מטעם זכיה, הוא פוסק מלהיות שלוחו של האדון, נמצא בשעה שהוא זוכה להעבד, אין אז מי שפועל בתור משחרר. האדון - אינו פועל עכשיו בתור משחרר, שהרי מינה שליח תחתיו שהוא יהיה המשחרר במקומו, והשליח להולכה אינו פועל בתור משחרר, שהרי פסקה שליחותו קודם שזוכה להעבד. א"כ בנידון דידן אפילו אם נימא כאלה הסוברים שבשטר שחרור מהני 'טלי גיטך מעל גבי קרקע', לא יהיה משוחרר, משום שאין כאן מי שפועל בתור משחרר, עכ"ל. [המשך בשבוע הבא].